

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/120/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116226016
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8116226016.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Diany Vlčkovej v spore žalobkyne: C. G., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XXX/X, E. E. - T., zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66 proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 11Csp/200/2016-38 zo dňa 21.4.2017 takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a vyslovil, že žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanému súd nárok na náhradu trov konania nepriznal.
2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa predmetnou žalobou domáhala určenia, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 24.10.2011 uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 11 o tej časti, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná. V danom prípade mal za preukázané, že medzi sporovými stranami došlo dňa 24.10.2011 pod č. XXXXXXXXXX k uzatvoreniu formulárovej zmluvy o úvere, ktorú žalovaný poskytol žalobkyňi úver 350 eur za poplatok 346 eur a tento sa žalobkyňa zaviazala splatiť dvanástimi mesačnými splátkami po 58 eur počnúc dňom 10.11.2011, teda celkovo 696 eur. V bode 11 všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa uvádza, že dlžní uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podľa splátkového kalendára žalobkyňa zaplatila žalovanému dlžnú sumu vo výške 696 eur poslednou splátkou realizovanou dňa 7.5.2013. Podľa názoru súdu prvej inštancie ide o spotrebiteľskú zmluvu, ktorá je zadaná v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže žalobkyňa pri jej uzatváraní nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.
3. Uviedol, že od 1.7.2016 platí nový procesný poriadok, v ktorom sú druhy žalôb demonštratívne zadané v § 137 CSP a v rámci tohto ustanovenia pod pís. d) je uvedená žaloba o určenie právnej skutočnosti, ako to vyplýva z osobitného právneho predpisu. Podľa súdu prvej inštancie predmetnú žalobu je potrebné považovať za žalobu o určenie právnej skutočnosti a rozhodne nie o určenie práva v zmysle § 137 písm. c) CSP, ako to uviedol právny zástupca žalobkyne. Dôvodnosť žaloby podľa § 137 písm. d) CSP je potrebné vyvodiť len v prípade, ak jej podanie vyplýva z osobitného právneho predpisu. Je toho názoru, že pokiaľ zákonodarca poukázal v § 137 písm. d) CSP na osobitný predpis, nemienil tým ust. § 298 CSP, pretože toto ustanovenie nie je spomínaným osobitným predpisom, ale procesným ustanovením umožňujúcim súdu vysloviť neprijateľnú zmluvnú podmienku aj ex offo v individuálnych spotrebiteľských sporoch, ale len v prípadoch, ak je uplatnený aj nárok na plnenie. Osobitným predpisom nemôže byť ani ust. § 53, resp. § 53a Občianskeho zákonníka, ktoré len upravujú definíciu a dôsledky neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľských zmluvách, avšak neupravujú možnosť podania

žaloby tak, ako to predpokladá ust. § 137 písm. d) CSP. Je to obdobné ako pri absolútnej neplatnosti právneho úkonu, ktorá je upravená v § 37 až § 39 Občianskeho zákonníka, ale za súčasného sporového poriadku už nie je možné úspešne sa domáhať vyslovenia neplatnosti právneho úkonu. Podľa názoru súdu prvej inštancie od 1.7.2016 môže súd vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky v súvislosti so žalobou na plnenie, teda ak napríklad dodávateľ žaluje o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy a súd v rámci tohto sporu zistí neprijateľnú zmluvnú podmienku, z ktorej je nárok uplatnený alebo spotrebiteľ žaluje o vydanie bezdôvodného obohatenia z neprijateľnej podmienky. V tomto spore však ide o inú situáciu. Považuje za nelogické, aby po 4 rokoch od ukončenia zmluvy sa mal súd zaoberať neprijateľnosťou niektorej zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore, keď žalobkyňa iný nárok voči žalovanému si neuplatňuje. Uvedená žaloba preto nemá opodstatnenie ani s poukazom na ust. § 3 zákona č. 250/2007 Z.z. Citované ustanovenie síce umožňuje spotrebiteľovi domáhať sa ochrany svojho práva, ale opäť je logické, že nárok sa musí uplatniť v čase trvania zmluvného vzťahu, pretože po ukončení zmluvy zanikajú práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce z príslušnej zmluvy a teda nemôže dochádzať k porušeniu práv a povinností. Súčasná právna úprava pritom za účelom naplnenia cieľa už spomínanej smernice zaviedla osobitné súdne konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach v ust. § 301 až § 306 CSP, ktorej cieľom je prispieť k zjednoteniu judikatúry v spotrebiteľských veciach a prehľadnosti systému právnej ochrany spotrebiteľa.

4. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa. Uviedla, že nesúhlasí so závermi rozsudku súdu prvej inštancie v odôvodnení č. 18-20, v ktorých konštatuje, že predmetnej žalobe bráni ust. § 137 CSP, ktoré je však v príkrom rozpore s ďalším záverom, v ktorom uvádza, že ust. § 137 CSP obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb. Zároveň poukázala na nesprávnosť právneho záveru súdu prvej inštancie s poukazom na ust. § 298 CSP, ktorý podľa názoru súdu prvej inštancie umožňuje určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu iba v prípade, ak je uplatňovaný aj nárok na plnenie. Uviedla, že porovnanie ust. § 298 ods. 1 a ods. 2 CSP takémuto záveru odporuje. Ďalej poukázala na ust. § 3 zákona č. 250/2007 Z.z., ktorý jej poskytuje dostatočnú legitimitu na podanie určovacej žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ale aj na iné určovacie žaloby s cieľom ochrany spotrebiteľa. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí Cofidis potvrdil, že plynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. Ochrana spotrebiteľa nie je nezmyselnou ani zneužívaním, ako sa mylne domnieva súd prvej inštancie v odôvodnení č. 26 napadnutého rozsudku. Pochopeniu spotrebiteľského práva bránia zaužívané stereotypy a dojmy o autonómii vôle. V spotrebiteľskom práve platí princíp kumulácie ochrany spotrebiteľa. Jednotlivé úpravy ochrany spotrebiteľa sa aplikujú vedľa seba a nezávisle na seba. Ak pripadá do úvahy použitie viacerých práv na ochranu spotrebiteľa, nevylučujú sa a je ich možné využiť vedľa seba. Na základe uvedeného preto navrhla rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

5. Žalovaný k odvolaniu žalobkyne uviedol, že žiada rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

6. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd (ďalej len „odvolací súd“) prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378 a nasl. zák. č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné a nie sú splnené podmienky na to, aby odvolací súd potvrdil, resp. zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie.

7. Rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

8. Správne súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXX je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, keďže žalobkyňa pri jej uzatváraní nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Za nesprávny právny záver považuje názor súdu prvej inštancie o nemožnosti rozhodnúť o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ust. § 298 CSP žalobami upravenými v ust. § 137 písm. c) a d) CSP. Z ust. § 137 CSP je možné vyvodiť nepochybný záver, že obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na stranu 1037 komentára k CSP vypracovaného autormi Števček a spol., vydavateľstvom B.H. Beck, tento obsahuje iba domnienku autora komentára k ust. § 298 CSP, že napriek demonštratívne výpočtu žalôb v ust. § 137 CSP už ust. § 298 CSP vylučuje podanie žaloby iba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu bez súčasného podania žaloby o plnenie.

9. Tomuto záveru odporuje i znenie ust. § 298 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého môže súd v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie podľa názoru odvolacieho súdu teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj v individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednaní.

10. Záveru súdu prvej inštancie o nemožnosti domáhať sa určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie nezodpovedá ani zákonná konštrukcia ust. § 298 ods. 2 CSP, v ktorom sa iba ukladá povinnosť súdu uviesť vo výroku rozhodnutia znenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v prípade, ak určil niektorú zo zmluvných podmienok k spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú alebo priznal akékoľvek plnenie z uvedenej neprijateľnej zmluvnej podmienky.

11. V danom prípade nie je možné stotožniť sa so záverom súdu prvej inštancie o absencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP. V danom prípade bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu naliehavého právneho záujmu nespočíva na žalobkyni, keďže tento vyplýva priamo zo zákona. Zo samotného zákonného ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobkyne ako spotrebiteľky na určenie neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

12. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

13. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

14. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí C-473/0 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS.

15. Žalobkyňa v postavení spotrebiteľky má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. (každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách) z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Uvedené je aj v súlade s judikatúrou Európskeho Súdneho dvora a ochranou spotrebiteľa, a to slabšej zmluvnej strany.

16. Na základe uvedeného, preto odvolací súd v súlade s ust. § 389 písm. b) CSP zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Úlohou súdu prvej inštancie s poukazom na viazanosť vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu v zmysle ust. § 391 ods. 2 CSP bude opätovne rozhodnúť o uplatnenom nároku žalobkyne po hmotnoprávnom posúdení namietaného zmluvného dojednaní uvedeného vo všeobecných obchodných podmienkach k spotrebiteľskej zmluve.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).